

1. CONCRECIONES METODOLOXICAS PARA A ESO, PARA O PERÍODO COMPRENDIDO ENTRE O 6 DE XUÑO E 22 DE XUÑO DE 2022

Dada a idiosincrasia do centro, os resultados da primeira e segunda avaliación na miña disciplina, tendo dado todo o programado e os obxectivos conseguidos, e, as características da propia contorna, non contemplo a posibilidade de ter alumnos pendentes de recuperación para a avaliación final. Son todos alumnos galegofalantes, agás dous que viñeron de fóra, e un deles está exento. Dos dous conto co máximo respecto e interés pola materia, pola lingua en sí e polo soporte de memoria e cultura que representa.

Falan un galego cunha fonética óptima, unha boa sintaxe e unha oralidade plagada de castelanismos léxicos que evidencian a evolución da sociedade galega cara un proceso acelerado de perda de identidade lingüística, manifestándose como a expresión de deseños educativos, políticos e económicos pouco favorables.

Nesta situación faise necesario e urxente facilitar a escoita dos mellores oradores para lograr certa inmersión no galego formal e culto. Aproveitarei para eso o mellor material aportado este ano desde Valdeorras. Ha ser semente a palabra de Héctor Cajaraville, Eilún del Pazo e Patricia Delgado, entre outros, para conectar desde ese Edén co seu propio, nas terras do Tambre.

Trátase de pór en valor o seu, as voces das súas nais e avoas que non chegaron á historia, o saber dos seus sempre minorizado, coñecer o valor dos seus recursos e as súas posibilidades para decidiren adecuadamente as súas metas e proceso de formación.

Conto cun alumnado onde a maioría ostentan excelencia en canto a talento, humanidade e entrega. É obvio a posibilidade de mellora e a existencia dun vasto camiño de ampliación de contidos, pero partindo xa dos mínimos consolidados.

Serán dúas semanas difíciles de abordar por cansancio, por traballo extra noutras disciplinas, concentrado sempre nos mesmos alumnos. Nos mesmos que desde a miña materia cómpre apuntalar. Manifestan hábitos e destrezas propias do proceso de socialización da cultura agraria, onde o saber formal non é prioritario.

A única opción que planteo é o aproveitamento para levar a cabo tarefas de saber integrado, onde partindo dun filme, dunha conferencia, dun texto, dunha canción, dun cadro, se aborden en debate os problemas do presente, buscando o saber dos especialistas e aprendendo todos de todos a través das preguntas.

Trataríase de reforzar competencias clave onde a pregunta fose detonante para construír coñecemento e discurso. A pregunta como vento que cruza fronteiras de espazo, tempo e parcelas de saber. Trátase de responder ó presente e construír bases que lles permitan deseñar a supervivencia desde a valentía. Debemos detectar o futuro posible que temos que construír. Como docente non intúo nada máis urxente. Precísase pensamento alternativo e intelixencia xenerosa, que axude a por a vida no centro e volver andar con paso confiado.

No caso de cumprírense as miñas expectativas, contemplo facer o que agora detallo. No caso de ter suspensos na terceira, faría dous grupos de traballo e cos pendentes continuaría co iniciado na primeira semana para preparar a proba obxectiva de recuperación. Os criterios de avaliación e cualificación serían os mesmos da programación do curso que repito no apartado dous.

Son dúas semanas e seis sesións con cada grupo. Dedicarei unha semana a presentación de textos que nos permitan identificar e asentir o uso das excepcións morfolóxicas. Faremos un repaso de toda-las categorías gramaticais o tempo que traballaremos competencias PISA.

Na segunda semana probaremos novas narrativas, aproveitando os valores da obra do autor homenaxeado no Día das Letras Galegas, cos que xa terán diálogo.

Os de Primeiro e Segundo probarán a construír ecotopías, discursos onde as ameazas e incertidumes do presente serán outras tantas oportunidades.

Os de Terceiro artellarán distopías que xa se están a ensaiar e os de Cuarto responderán ás cosmovisións de Eilún del Pazo, Patricia Delgado, Antía Cal e Florencio Delgado.

Farase público na páxina web do centro e por este motivo a autoesixencia será a adecuada. Serán dúas semanas de posibilidade de mellora en toda-las competencias e consolidación de matices en todo-los obxectivos do programa. Así pois isto abriralles tamén a posibilidade de mellorar a nota.

2. CRITERIOS SOBRE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.

2.1 OS CRITERIOS DE AVALIACIÓN RELACIONADOS COAS COMPETENCIAS BÁSICAS

Os criterios de avaliación vinculados ao desenvolvemento das competencias específicas e básicas materializáranse en indicadores de desempeño.

Entendemos os indicadores de desempeño como enunciados que identifican un tipo de conducta adecuado, eficaz e positivo, que supoñen sempre evolución e desenvolvemento. Proporcionan unha vía directa para determinar o grao (cuantitativo ou cualitativo) en que este se manifesta.

Son referentes cualitativos adecuados para seguir o proceso marcadores como:

- Sempre, frecuentement, ás veces e nunca
- Moito, bastante, pouco ou nada

Na programación de aula marcáremos entre catro e seis indicadores de desempeño por competencia. Nas unidades didácticas priorizaremos tres indicadores que serán consensuados ao longo do curso nas reunións de Seminario.

2.2 CRITERIOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN

A avaliación é un proceso esencial no noso labor didáctico e ten dúas versións:

- a) A valoración que o profesorado facemos do noso traballo en relación ao que poden aprender os alumnos/as.
- b) Os resultados que estes logran e que son analizados nos seus cadernos, as intervencións de clase, os exercicios de control, etc.

Realizaremos entón unha avaliación continua, formativa e integradora xa que, como mediadores do proceso de construción do coñecemento que realizan os alumnos/as, necesitamos unha información constante da evolución dese proceso para introducir as modificacións que en cada momento consideremos oportunas. Estas modificacións poden ir desde a redefinición de algúns obxectivos a cambios metodolóxicos, organizativos, etc. Ademais con esta avaliación obteremos información sobre a consecución ou non dos obxectivos previamente propostos.

Diferenciaremos avaliación de calificación, non reducindo a primeira á segunda. Neste sentido sinalamos o seguimento dalgúns criterios xerais, en coherencia cos fundamentos teóricos xa perflados neste proxecto:

- Evitaremos a mera cuantificación empregando enfoques cualitativos e personalizados.
- Non avaliaremos só os resultados, senón tamén o proceso, as actitudes, destrezas, etc.
- Valoraremos máis os aspectos positivos que os negativos e teremos en conta os erros como indicadores útiles de proceso de aprendizaxe.

Como criterios específicos indicamos que os haberá que entender como armazón dunha serie de contidos conceptuais, procedementais e actitudinais que se proxectan nas actividades de cada unidade e articulados na idea de que os niveis de aprendizaxe de cada alumno o alumna son diferentes polo que o labor de avaliación colectiva desenvolvido por un departamento xoga un papel determinante.

Isto último ten importancia na medida en que a avaliación debe ser entendida non só como a valoración dos coñecementos adquiridos polos alumnos e alumnas senón tamén como axuste da metodoloxía didáctica seguida polo profesor ou profesora.

Resulta evidente que para poder avaliar é imprescindible aprender a utilizar instrumentos e técnicas de avaliación diferenciadas para detectarmos o grao de aprendizaxe en relación coas distintas capacidades: aplicación de coñecementos, iniciativa para propoñer novos temas, síntese, etc.

A avaliación debe referirse aos progresos individuais que realiza cada alumno ou alumna en relación consigo mesmo e non só en relación coa media do grupo.

Este obxectivo pode verse facilitado co emprego de escalas de maior a menor complexidade na comprensión e utilización dos conceptos, procedementos e actitudes centrais na área.

Guiándonos por esas escalas sería posible facer un seguimento dos progresos e dificultades de cada alumno e alumna ao longo de cada curso.

Pese a todo, tan importante como a avaliación en si é o feito de que o alumno e a alumna coñeza os factores que forman parte desa avaliación e que poida, el ou ela, realizar unha persoal autoavaliación, aínda que sexa limitada.

Primeiro Ciclo (1º , 2º e 3º)

Recoñecemento dos fenómenos de contacto da lingua galega con outras linguas, nomeadamente co español. Interesa comprobar como o alumno ou alumna reconece o parentesco do galego coas outras linguas románicas próximas e as interferencias que se producen entre elas ao seren linguas en contacto. No caso do español, deberase reconecer este contacto como causante do fenómeno diglósico que padecemos.

Elaboracións de resumos que capten o sentido xeral dunha exposición ou debate oral. Interesa comprobar a capacidade do alumno ou alumna para comprender o contido da mensaxe recibida e expresarse oralmente e por escrito con coherencia.

Expor oralmente as propias ideas sobre un tema, de forma fluída e axustándose a un plan elaborado de antemán. Servirémonos deste criterio para determinar a capacidade de organizar a exposición das súas ideas sobre un tema, axustándose a un plan elaborado previamente.

Producir textos escritos de diferente tipo (narrativo, descritivo, expositivo). Serviranos para comprobar se os alumnos e as alumnas son capaces de produciren textos de tipoloxía variada de acordo coa estrutura correspondente, avaliarase a coherencia e a corrección do texto, sen esquecer os aspectos formais do escrito (marxes, disposición do texto, letra, etc.)

Debater sobre un tema, buscando previamente a información oportuna sobre el. Con este criterio comprobaremos se o alumno ou alumna participan en situacións de intercambio comunicativo, así como sobre o emprego das normas que rexen ese intercambio (petición de palabras, ton de voz adecuado, respecto polos turnos de intervención, etc.)

Consultar diferentes fontes de información para realizar traballos de investigación sinxelos. Avaliase así a capacidade do alumno ou alumna para investigar, de forma individual ou en grupo, tendo en consideración a súa idade e formación.

Producir textos orais e escritos relacionados cos distintos medios de comunación, observando a interacción da linguaxe verbal cos outros códigos. Trátase de comprobar se o alumno/a, tanto de forma individual como en grupo, é capaz de elaborar textos relacionados cos distintos medios de comunicación (xornais, textos publicitarios, etc.).

Identificar o xénero a que pertence unha obra literaria, así como os recursos estilísticos básicos e emitir unha opinión valorativa sobre a mesma.

Segundo Ciclo (4º)

Elaborar un resumo dunha exposición ou debate oral sobre un tema determinado. Este criterio serve para comprobar a capacidade do alumno e da alumna para comprender o contido esencial da mensaxe recibida e para expresarse por escrito e oralmente con claridade, concisión e coherencia.

Producir textos escritos de diferente tipo (narrativos, descritivos, expositivos) prestando atención á situación comunicativa e aos criterios establecidos. Con este criterio comprobaremos que os alumnos/as son capaces de produciren todo tipo de textos escritos aplicando as técnicas e pautas expresivas pertinentes.

Reflexionar sobre os mecanismos da lingua e os seus elementos formais para comprender os textos alleos e mellorar os propios. Preténdese con isto avaliar se o alumnado ten en conta o funcionamento dos elementos lingüísticos en diferentes planos.

Establecer relacións entre autores, obras e movementos máis relevantes da Literatura Galega e os elementos máis destacables do contexto cultural, social e histórico no que aparacen. Trátase de comprobar en alumnos/as a comprensión do fenómeno literario como unha actividade comunicativa con valor estético e como produto social e cultural situado nun contexto histórico determinado. Cómpre, para facer isto, que relacionen autores, obras e feitos literarios cos acontecementos sociais e culturais que acontecían no momento da súa produción.

En todo caso intentaremos **priorizar** sempre os seguintes obxetivos:

- Consultar, analizar, seleccionar e integrar información de diversos soportes nas producións propias.
- Aplicación dos coñecementos de lingua na creación dos seus textos.
- Comprensión dos procesos sociolingüísticos e uso consecuente dos dereitos nesta materia.
- Uso da terminoloxía lingüística adecuada.
- Realización de exposicións orais planificadas onde se contrasten diferentes puntos de vista.
- Reforzarse a competencia lingüística dos estudantes ofrecéndolles modelos textuais operativos que lles permitan ser cidadáns eficaces na comunicación no ámbito privado e comunitario.
- Fomentarase o diálogo interartístico sen esquecer aos clásicos.
- Buscarase afondar na idea da literatura e da lingua de nós, moderna, completa e instalada no mundo.

Instrumentos de avaliación

Serán instrumentos de avaliación os que seguen:

1. Atención, participación e traballo diario na aula.
2. Exercicios complementarios.
3. Intervencións orais durante a clase.
4. Presentación de traballos escritos.

5. Dous exames parciais por avaliación.
6. Exposición oral e proba escrita sobre cada un dos libros de lectura obrigatoria.
7. Traballos orais e/ou escritos (a man ou en soporte multimedia) que poderán ser dos seguintes tipos:
 - Redacción de textos.
 - Traballos monográficos individuais ou en grupo.
 - Traballos de investigación ou Proxectos
 - Informes sobre actividades ou saídas.
 - Comentarios de texto.
 - Comentarios sobre lecturas voluntarias

Características probas obxectivas orais e escritas

Realizaranse por avaliación unha ou dúas probas obxectivas (escritas e/ou orais, a criterio do profesorado e segundo a marcha do grupo correspondente) **da materia obxecto de estudo**, que atenderán principalmente a conceptos e procedementos relacionados coas competencias en comunicación lingüística, social e cívica e a conciencia e expresións culturais(CCL, CSC e CCEC). Sempre que sexa posible estas probas corríxiranse en clase para que o alumnado participe da súa propia avaliación. Poderán constar de:

- Preguntas de resposta curta e/ou verdadeiro-falso.
- Comprensión e análise de textos (contido, forma, morfoloxía, sintaxe, léxico...)
- Comentarios libres ou guiados de textos.
- Realización de esquemas ou resumos.
- Exposición de temas.
- Exercicios de ortografía, morfoloxía, sintaxe ou léxico.
- Redacción de textos.
- Preguntas onde o alumnado deberá expoñer con lóxica e coherencia a súa valoración ou opinión persoal e /ou propoñerá solucións a un problema presentado.

Baremación das probas obxectivas

- 1). Análise de texto. Estrutura do texto (1 punto)
- 2). Opinión crítica sobre a información do texto (1 punto)
- 3). Actividades sobre o dominio da ortografía (uso do alfabeto, acentuación e puntuación). (1 punto)
- 4). Actividades de morfoloxía (con preferencia para verbos e pronomes). (1 punto)
- 5). Análise sintáctico. (1 punto)
- 6). Historia da Lingua. Secuenciación en etapas e características máis importantes. (1 punto)
- 7). Sociolingüística. Definicións ou comentarios de texto. (1 punto)
- 8). Historia da Literatura. Periodización. Identificación dos grandes xéneros das cantigas. Resumos de argumentos. A literatura do Rexurdimento: autores e ciclos temáticos. (3 puntos)

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Para a cualificación final teremos en conta o valor dos diferentes contidos que será o seguinte:

- Conceptuais: 40 %
- Procedementais: 50 % (libro de lectura 10%, traballo na aula 10%, comprensión e gramática 30 %)
- Actitudinais: 10 % (esfuerzo, interese e puntalidade).

PROBA FINAL DE XUÑO

Na convocatoria final de xuño realizarase unicamente unha proba escrita, que puntuará de 0 a 10, relativa aos contidos e aos mínimos esixibles traballados durante o curso. A nota mínima para o aprobado estableceráse en 5 puntos